

ROZHOVOR

Pro děti je nejdůležitější, že je posloucháme

Rozhovor s lektorkami dětského rozborového semináře Veronikou Sykovou a Evou Kodešovou mladší.

Můžete se představit a říct, jaká je vaše role tady na Popelce?

Eva: Jmenuji se Eva Kodešová, jsem herečka, prošla jsem dramaťákem, také jsem pedagožka, učím na střední škole, mám vystudované učitelství pro 1. stupeň a tady na Popelce vedu dětský seminář s dětmi různého věku. Bavíme se o představeních a sbíráme od dětí zpětnou vazbu, kterou pak prezentujeme jako soubor.

Veronika: Já se jmenuji Veronika Syková, přijela jsem z Plzně. Tady v Rakovníku, když jsem tu ještě žila, jsem divadlo dělala pětadvacet let, prošla jsem nějakými stupni dramaťáku, ale sama teď divadelník nejsem. Jsem fyzioterapeutka, dělám osobní terapie, dělám nějaké skupinové terapie, věnuji se vzdělávání masérů, takže jsem mimo obor. Věnuji se víc pohybovým věcem. Máme to s Evčou rozdělené, někdy pracujeme každá s jinou skupinou, někdy pracujeme obě zároveň a doplňujeme se v týmu.

Když pracujete s dětmi, jak reagují, když mohou vyjádřit svoje pocity z představení i kreativitou nebo nějakou hrou?

Eva: Používáme různé metody, snažíme se, aby byly adekvátní věku. Školkové dětičky se vyjadřují spíš pomocí pohybu, barevného vyjadřování, pomocí her a spíš třeba jednoslovných odpovědí.

Veronika: U dětí na prvním stupni se hodně osvědčují pohybové hry, práce s jejich emocemi, které v nich z představení uvízly nebo s nějakými silnějšími zážitky. Hodně se dokáží identifikovat s postavami, věnují se síle příběhu. Druhostupňové a starší děti zase mají rády model modero-

vané diskuze, kde řeší už i ty abstraktnější věci. Takže hodně to záleží na věku, hodně záleží i na konkrétní skupině a na konkrétní inscenaci, co se z toho dá vytěžit. Často máme něco vymyšleného dopředu a něco vymyslíme v průběhu, rozhodujeme se podle toho, jak to my samy v danou chvíli při práci se skupinou cítíme.

Jaké emoce divadlo v dětech vyvolává?

Veronika: Většinou první, co řeknou, když vylezou z divadla, je, že se jim to líbilo.

Eva: To je první emoce vždycky. Berme to tak, že jsou vděční za to, že pro ně bylo něco stvořeno a že se sluší mít z toho radost, protože to je takový první vychovaný dojem. Pak teprve vlastně přichází nějaké další emoce. Samozřejmě naše divadelní děti, které už jsou zkušenější, ty už někdy vylezou rovnou s tou opravdovou emocí a řeknou třeba, že 6/10 a už si to nějak strukturuje. Obecně u dětí divadlem nepolíbených to bylo jen líbilo se mi to, super.

Rozhovor pokračuje na straně 16

Divadlo Máj, Praha

SLUNCOMRAK

RECENZE

Západ slunce nad divadelními prkny

V poslední době slyšíme názory, že se z pohádek vytrácí kouzlo, láska, naděje a tradiční hodnoty. Peprné diskuze se vyrojí většinou po nové štedrovečerní pohádce, kdy půlka národa ztratí víru ve scénáristy a zapřísáhne se, že už se nikdy na žádnou novou pohádku nepodívá.

Divadelní prkna jsou však mnohem více otevřená a přívětivá, a to jak pro moderní, nové a klasické, staré kusy a pojetí inscenací. Divadlo Máj Praha se pokouší vrátit do dětského světa tradiční českou pohádkovou fantazii, cit pro jazyk a smysl pro etiku. Na festivalu Popelka se představilo s autorskou hrou "Sluncomrak", která vyniká pestrými kostýmy, hudebním doprovodem a veselostí a hravostí, kterou ve svých divácích probouzí. Děj je docela prostý a v podstatě skoro žádný. Vypráví o jednom hladovém telátku, které má intoleranci na laktózu, vrabčácích, včele a květinovém páru, který prožívá první lásku. Hlavním motivem je koloběh přírody, který zobrazuje telátko, které pohnoují půdu, ze které vyrostou dvě květiny. Postavy jsou kladné, je však

dáván důraz na jejich zvířecí pud. Malé diváky potěší včelka, která rozdává bonbóny a telátko, které svými vtipky nenechá ani jedno dítě v klidu sedět na židli.

Scéna je poněkud strohá, zdobí ji všudypřítomný Sluncomrak, postava s magickými zvony, která obstarává blahodárny déšť, a kupa "zeminy" ze které vyrostou květiny. Kulisy kompenzuje pestré nasvícení scény a hudební doprovod s coververzemi známých melodií (viola, kazoo, ukulele...).

Pohádka bez pochyby vykouzila úsměv na tváři mnoha malým divákům, což je samozřejmě účel a skvělá věc, kterou divadlo nabízí, snad je jen škoda, že smích bylo přes příliš. Českou pohádkovou fantazii nabízí představení především v charakterech a prostředí, ovšem vše by šlo použít a rozpracovat mnohem bohatěji. Postavy jsou poměrně ploché a svým způsobem i protivné - květiny se hašteří a následně se do sebe zamilují, vrabčákům záleží jen na jejich potravě a telátko se na jevišti objeví, v podstatě jen když se potřebuje najíst a následně vykonat po-

třebu. Celá atmosféra je navíc už od začátku narušena momentem, kdy mezi diváky prochází včela a nabízí bonbony. Malé děti se příliš rozptýlí a hercům dá práci hlasité stádo diváků ukočírovat. Přitom by si někteří z nich mohli odnést hezkou a nadčasovou myšlenku důležitosti lásky, jež je v příběhu nejčitelněji zobrazena, koloběhu života, přírody, cyklu, která je navíc podpořena po představení, kdy děti dostanou malé sazeničky v květníku.

Ve výsledku tato pohádka působí spíš jako další kus na zkrácení dlouhé chvíle pro vaše dítě a záruka toho, že se díky půlhodině nekonečného smíchu

zbaví všech chmur a prodlouží si život alespoň o pět let navíc. Vždyť to znáte - smích léčí a do jisté míry i opravdu prodlužuje život. Za tento fakt je ale nutné hercům z divadla Máj poděkovat, protože pravdou je, že smích nikdy neuškodí. Ba naopak. Je hezké, když děti odcházejí z divadla s úsměvem od ucha k ucha a pocitem toho, že pro ně někdo vytvořil příjemné prostředí, ve kterém se cítily bezpečně a mohly se bezprostředně smát. Budme vlastně i my větší rádi za tento prostor a něčí snahu, díky které jsme se na chvíli zase mohli stát dětmi.

Ondřej Bureš

Záznam rozpravy pátek 17. 10. 2025, 13.00

Sluncomrak

Poprvé byl Sluncomrak hrán pouze pro děti, nikoli pro děti doprovázené rodiči. A na Popelce byl velký rozdíl mezi prvním a druhým uvedením.

Dětský seminář z prvního představení (1. a 2. třída, 5 dětí): První dojem — líbilo velmi. Ale děti se „odvařily“ už u včelky rozdávající bonbóny (chápaly to jako výzvu, že bude divočina a interakce) a dál víc řádily, než vnímaly. Jako alfa a omega představení pak bylo vnímáno telátko, které je bavilo a trochu se ho bály, a bobek — i když hlavním by měl být příběh kytek. Dějová fakta dávaly dohromady jen horko těžko.

Starší děti na druhém představení: Příběh pochopily, ale bylo tam moc písniček. Představení by doporučily menším dětem, v tom případě může zůstat i bobek (který by daly pryč, nepřišel jim ani jako sranda, ani po smyslu — nespojí si to s humusem).

A pro děti je těžké pochopit větu na konci „A to je začátek“ (který ale nevidíme — podle vedoucí skupiny by pomohlo ukázat znovu růst klíčků) a ztrácely se při písničkách.

Tvůrci: Poprvé jsme zde hráli jen pro děti, ne pro děti s rodiči, a byla to velká zkušenost — děti reagují jinak, někdy i agresivně. Co dělat, když telátko dostane čtyřikrát pěstí v prvních pěti minutách? Lépe nastavit pravidla, je to na něm.

Dospělí diskutující: Hlavní by měly být kytky, ale zanikají vedle hodně hýbajících se ptáků a akčního telátka. U dětí se počítá, co vidí, ne co se říká a k tomu jsou malí realisti, takže je nutné jim prezentovat jevištní obrazy tak, aby se spojily s konkrétními předlohami. Líbila se hravost a téma koloběhu v přírodě, k tomu podané hezkým, poetickým způsobem. Možná, že problém je touha tvůrců naplnit tři principy najednou — vyprávět příběh, interagovat s dětmi a bavit dospělé — volba jednoho z nich by mohla pomoci.

zaznamenala Petra Richter Kohutová

Divadlo Alfa Plzeň CHCETE SMETANU?

RECENZE

Znáte Smetanu?

Na letošní festival Popelka dorazilo divadlo Alfa Plzeň se svým představením *Chcete Smetanu?* od režiséra Petra Borovského, který si i zahrál. Trojici herců se povedlo předat dětskému publiku život slavného hudebního skladatele pomocí humoru. V představení se mimoto objevily krátké pasáže ze Smetanových skladeb.

Všechno začíná na samotném počátku života. Fridrich se narodil jako první syn do rodiny se samými děvčaty. Ve škole se mu jako jediné dařilo tvořit si kamarády, kteří však také nebyli nejlepší. Společně jednou šli odpálit lahev střelného prachu. Fridrich byl nepozorný, a tak ho výbuch zranil — po celý svůj život plnovousem zakrýval ohyzdnou jizvu, kterou si z tohoto činu odnesl.

Jelikož opravdu nebyl studijní typ, musel často měnit školní prostředí. Jednou v Jihlavě, pak v Německém Brodě, až skončil v Plzni. I tam se mu příliš nedařilo. Prohlásil, že chce být muzikantem. Všichni ho slyšeli, ale nikdo ho neposlouchal. Dívky v jeho přítomnosti

omdlévaly a dohadovaly se, kterou skladbu věnoval komu. Žárlily a předháněly se.

Smetana se rozhodl skoncovat se studiem a vydal se do Prahy, kde se stal osobním učitelem klavíru dětí hraběte. Jeho následující kroky jej zavedly do Švédska, kde působil jako sbormistr. Celých pět let mu trvalo osekát hrubé severské hlasy. Po tvrdé práci se vypravil zpátky do Čech.

Praha se však za ta léta změnila. Smetana zde založil vlasteneckou Uměleckou besedu a přijal jméno českého původu Bedřich. Zanedlouho se mu začalo dařit, na svět se vyloupily první opery, a i přes různé hrboly se dostal do popředí. Jednou z nejzásadnějších překážek ve Smetanově životě byly uši. Bedřich ohluchl. Ale ani to ho nezastavilo ve skládání dalších děl. Na kolena ho srazila až duševní choroba.

Představení začalo a hezky i skončilo v takové smyčce, kdy jeden z herců odpovídal na otázku: *Chcete smetanu?* Došlo k nedorozumění v kavárně, kdy se

ho slečna ptala, jestli chce na kávu smetanu, ale on myslel, že se ptá, jakou hudbu by si rád poslechl. Ihned začala neskutečná interakce s publikem, děti reagovaly na dotazy, hádaly názvy skladeb, které herci nacvičeně notovali. Nesmí se zapomenout na pracovní listy, které mohli učitelé k tomuto představení dětem dát za úkol. Divadelní hra se tak lehoučce spojila s učením.

Co se rekvizit, osvětlení i hudby týče, jsou promyšlené do posledního detailu. Zvuk dokonale doplňovaly pohyby loutek či samotných kulis. Herci věděli, kde má kdo stát a obdivuhodně si předávali loutky. Obratně převáděli pozornost k opačnému koutu pódia, aby se mohlo kouzlo provést ve stínu a pak se k němu vrátili. I má soustředěná mysl někdy skončila překvapená, když se jedna z loutek najednou objevila na druhé straně. Bez mého vědomí se změnily kulisy a mysl se na chvíli vrátila do dětství, kdy jsem divadelní hry jen nasávala jako suchá houba vodu.

Herci v představení měli stejnou váhu jako samotné loutky. V jeden moment se rozčiloval otec Smetany a krásně se pozornost přesunula k samotnému herci, aby se mohly změnit kulisy, nebo slovy posunout příběh dál.

Ráda bych vyzdvihla to, že se scény spíše neopakovaly, i když by mohlo dojít k chvilkové nudné smyčce, ale ztvárnění scény, kde Smetana měnil školu za školou a vracel se se špatnými známkami, byl použit humor ke zkrácení pravděpodobně dlouhé části jeho života. Scénka se třikrát zopakovala, avšak měnila se její rychlost — nejprve se projela od začátku do konce, pak se vyslovila jen první slova a naposledy stačilo už jediné slovo.

Na konec zbývá říct, že ačkoli je v programu napsané, že je představení pro děti od devíti let, nebude se dospělý nudit. Je to naučné, vtipné a jednoduše krásné.

Justina Hanke

Záznam rozpravy

pátek 17. 10. 2025, 13.00

Chcete Smetanu?

Zpráva od starších dětí: Z představení přišly velmi napumpované. Nejintenzivněji vnímaly posláním: „I když se blbě učíš, můžeš být hvězda.“ Nejvíce je zaujaly loutky, výbuch, porod v přímém přenosu a malé divadlo v divadle. Z měst, ve kterých Smetana žil, si pamatovaly Litomyšl, ostatní ne, místo Švédska říkaly Švýcarsko („Švédi byli oblečení jako Ukrajinci“ — soudě dle spolužáků, se kterými chodí do školy). Nedovedou si představit, že Smetanova muzika byla pop své doby. Polovina dětí by představení doporučila kamarádům, někteří s výhradou (podle toho komu, asi dědovi, mámě...). Více to zajímalo kluky — mohli se se Smetanou identifikovat — nenudili se, bavili se, zajímalo je to.

Mladší děti (první a druhá třída plus čtyři třetíci): Představení sledovaly velmi pozorně a vypadaly, že je baví. Vůbec nevnímaly herce, loutky pro ně byly živé postavy. Smetanův život daly dohromady do odchodu od rodičů, pak dlouho nic a pak „ohluchnul, zbláznil se a umřel“, případně „ohluchnul u plakátů, na kterých byly jména těch slavných holek a kluků“ (= názvy Smetanových oper). 90 % malých diváků vnímalo představení jako edukaci, 10 % jako pohádku. Porod byl divný, pobyt v nemocnici na konci moc rychlý a Smetanova smrt by měla být vidět (ať se jenom nemluví). Z postav byla favoritkou žákyně Smetany (mladá Thunová), tři slečny, kašpárek a rošťáci, kteří se na něho vrhli. Jaký byl Bedřich? „Statečný, protože se postavil na vlastní nohy.“ Uctivý. Šikovný. Pětkař — někdy čtyřkař — a jedna holčička si myslí, že občas přinesl i dvojku. Zapomněly na Smetanův švédský pobyt („cvičil ve zpěvu barbarské vojáky na tý Antarktidě“). Dotaz na tvůrce: „Rozumí děti všem slovům typu mecenáš, mocnářství a podobně?“ — „Ne, ale vygooglí si je.“

Komentář tvůrců: Plzeňští radní deklarovali záměr uvést celé Smetanovo dílo — a někdo vyšťoural, že Smetana napsal předehtu k loutkové hře Matěje Kopeckého Johannes doktor Faust. Petr Borovský, který dělal pro představení úplně všechno (scénář, režie, výtvarno, jedna ze tří hlavních rolí), musel splnit podmínku, že ta předehtu zazní komplet... Co jim připadá zajímavé: Smetana vystřídal skoro všechna gymnázia v českých zemích. Měl velmi rád sebe a holky, trpěl komplexem vícecennosti, chtěl být slavný jako Mozart a do Švédska si jezdil jako do kampeličky — prostě byl ve své době popová hvězda se vším, co k tomu patří. A měli bychom pamatovat, že hybateli tehdejší doby a předními českými vlastenci byla německy mluvící šlechta, Koneckonců i Smetana mluvil hlavně německy — do konce svého života neuměl říct „Bedřich“.

zaznamenala Petra Richter Kohutová

Spolek loutkářů Vozichet

KARMEN

Reakce dospělých diváků na loutkové představení Karmen:

„Za mě super, takové neobvyklé, líbily se mi vtipné scénky z fotbalu.“

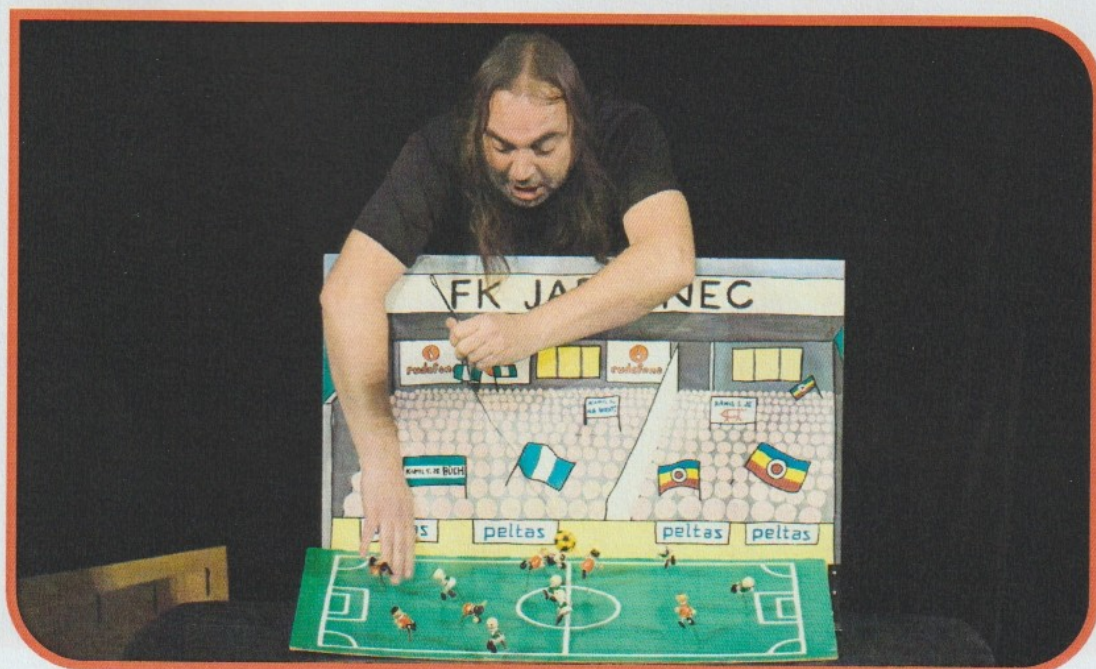
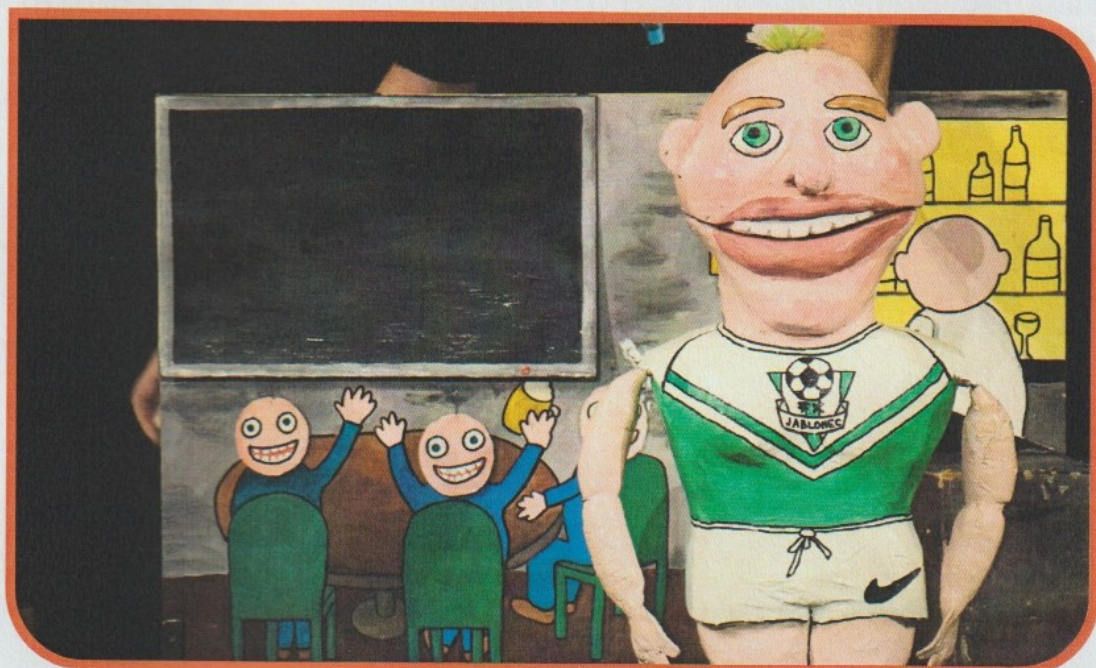
„Karmen je čtvrté představení Rudy Hancvencla, které tento týden vidím. Je to kouzelné. Myslím, že je více pro dospělé než pro děti, je to teda ale ultra zábavné.“

„No líbilo se mi, opravdu je to parodie na operu Karmen. Loutky byly bezvadné, je to pěkné.“

„To je taková drobnička, která velmi potěší. Je kreativní, vtipná a není dlouhá.“

„Byl jsem překvapený, představení povedené, užil jsem si to.“

zaznamenala a ilustraci vytvořila: Sofie Gorinčojová

Záznam rozpravy pátek 17. 10. 2025, 19.30

Karmen

První dojmy: skvělý, super, moc krátké. Děj převyprávěly i malé děti. Nebylo to slušné, ale vlastně bylo. Silné momenty: televize, SK Rakovník, vysunutí Karmen z tribuny, píseň z Kauflandu, texty i hudba. Původ hudby (operu) neznaly, ale příběh podle nich nesly i písničky. Karmen byla lehkovážná, s fotbalistou byla kvůli slávě, ne kvůli penězům, a kdyby nekradla, nemusela umřít.

Děti se neztotožnily s žádnou postavou, ale byl jim sympatický výčepník. Fotbalista byl mamánek a jako Honza z Love Islandu. Chtěly by si zahrát Karmen, taky míč, štamgasta nebo kokršpaněla. První melodie je chytla (kazoo a kytara), také hravé detaily (otočná tabule).

Alternativní názvy představení: Život prosté prodavačky, Život sprosté prodavačky, Příběh milované fifleny, Trauma sekuriťáka, Karmen fotbalová, Kvůli něčemu se vzdát všeho a pak přijít o vše, Cukr a sůl vypadají stejně, tak nevěřte všemu.

Z dosavadních představení na Popelce jen Červený balónek měl podle dětí lepší scénu — ale tohle bylo lepší, protože ne tak depresivní. Ruda má skvělý hlas a je to borec.

Z debaty v kruhu: Jarda Kodeš je jediný, kdo by potřeboval dořešit osud všech postav, tedy i fotbalisty. Veronika nabídla jeho ušlapání davem. Daniel navrhl pozápasovou tiskovou konferenci s novou manželkou a milenkou. Další řešení mi byla zakázána zachytit slovy místopředsedy divadelního spolku Tyl „ty vole, to nezapišuj“. Takže howgh.

zaznamenala Petra Richter Kohutová

Divadelní studio Polaroid / Divadlo Polárka, Brno

EVERYBODY

ESEJ

Co vás napadne, když se řekne moje TĚLO?

Z představení everybody od divadelního studia Polaroid sálá energie, pohyb a originalita. To vše je ale propojeno hlubokou filozofickou otázkou. Tělo člověka totiž může být vším nebo ničím. Použijme jako příklad člověka v celé jeho ontogenezi.

Počáteční chvíle života člověka jsou z tohoto pohledu nejzajímavější; tělo se totiž teprve formuje, tvoří se fyzické aspekty, které budou následně jedince ovlivňovat po celý jeho život. Novorozené dítě si své tělo neuvědomuje, cítí jen jednoduché fyzické podněty, jako například hlad nebo bolest. To podporuje pohled aktuální společnosti, tedy že člověk je jen mysl a tělo představuje schránku, již tato mysl okupuje a využívá, aby mohla interagovat s fyzickým světem. Toto přesvědčení se dá dokázat jednoduchou úvahou: Kdybychom byli schopni transplantovat mozek člověka do jiného těla, dostal by člověk nový mozek, nebo by mozek dostal nové tělo?

Dítě si začne samo sebe uvědomovat až po několika letech. Tehdy začne odlišovat věty „Já mám hlad,“

a „Pepík má hlad.“ Tělo také používá k různým pohybům; běhu, skoku, ale i těm složitějším, jako je například jízda na kole nebo lyžování. Spolupráce svalů a všech soustav při těchto aktivitách je dechberoucí. Celé dětství ale probíhá v blaženém pocitu komunity. Děti jsou součástí nejprve rodiny, pak třídy, skupiny přátel. Jenže v dospívání se tato jistota bortí, člověk se náhle odděluje od společnosti; potřebuje mít vlastní zájmy a názory. Taky tělo se pro mnohé dospívající stane mnohem důležitějším. Potřebují mít vlastní imidž a cítit se spokojeně s tím, jak tělo vypadá. Pro mnohé dospívající se tělo stane vězením, které omezuje jejich rozkvět. Jiní se svými těly rádi experimentují, zdobí ho náušnicemi a tetováními. V dospívání se taky začínáme za svá těla stydět, skrýváme se, když jsme nazí. Jde o důležitou, avšak ne příliš logickou součást lidství. Každý člověk bere své tělo jako něco jedinečného, ale doopravdy jsme mnohem podobnější než si myslíme, a to nejen s jedinci stejného pohlaví, ale napříč věkem, pohlavími i rasami. Není pro nás snadné si uvědomit, že nakonec jsme všichni stejným živočišným druhem.

I když se v dospělosti tyto tendence zmírní, budme upřímní: Vzhled člověka zůstává pro běžný život důležitý. I když se lidé v dnešní době snaží být mírnější ve svých úsudcích, podvědomě se stejně lidé raději baví s osobami, jež považují za pohledné, dávají větší autoritu vysokým, svalnatým mužům a podobně. Smysl těchto úsudků zůstal kdesi v pravěku, kdy opravdu tyto aspekty zajišťovaly lepší živobytí. V dnešní době máme úplně jiná kritéria pro zdraví nebo úspěch, ale většina pravěkých předsudků zůstala v myslích lidí přítomna a bude trvat dlouho je odbourat, pokud se nám to vůbec povede. Otázkou je: Měli bychom je vůbec chtít odstranit? Bylo by nám bez nich lépe, nebo opravdu zajišťují fungování naší společnosti? Protože i společnost samotná se nadále řídí mnoha starobylými pravidly, do kterých tyto předsudky perfektně pasují.

Čím je jedinec blíže smrti, tím pro něj ztrácí všechny fyzické aspekty života smysl. Z nějakého důvodu má většina lidí jistotu, že ať už po smrti něco je či nikoli, fyzické tělo necháváme mrtvé tady. Někteří se domnívají, že již zmiňovaná mysl se od těla oddělí. Starší

lidé tedy dbají víc na mezilidské vztahy, své vzpomínky, emoce. Snaží se tady zanechat nějakou stopu. Právě starší lidé jsou ale často kritičtí, co se týče vzhledu těch mladých. Často se chovají krutě, skoro jako by mladým lidem záviděli jejich krásná, funkční těla. Čím jsme na světě déle, tím jsou naše těla plnější vrásek, pih a nedokonalostí, tělo postupně chřadne a rozkládá se. Může to znít děsivě, ale dává to smysl: Rozkládáme se stejně jako všechny ostatní materiály na světě, všechno spěje různými rychlostmi k zániku. Co všechno mě tedy napadne, když se řekne moje tělo? Napadne mě anatomické hledisko a jeho genialita. Napadne mě pohyb, který dokážeme díky svým tělům vykonávat. Lidské tělo je ale taky schránka, v níž jsme uzavřeni na celé naše životy a je jen na nás, zdali ji budeme zdokonalovat a uctívat, nebo zda se z ní stane pro nás vězení. Napadne mě taky pomíjivost těla a jeho chřadnutí. Představím si těla všech lidí, které jsem kdy viděl. Lidské tělo není jednotná věc, ale soubor milionů částic a během života se na něj díváme stejným počtem způsobů.

Ondřej Berti

Záznam rozpravy
pátek 17. 10. 2025, 19.30

EveryBODY

Pro představení EveryBODY byli cílovou skupinou ti starší, ale i malé děti k tomu měly co říct. Pro vedoucí dětských skupin bylo náročné EveryBODY sledovat i interpretovat, co děti říkaly.

Vybrané první dojmy: zasáhlo mě, že nejsem sama (dívka 17 let), bylo to deep (chlapec 12 let), škoda, že tu nebyla máma (nezachyceno), neměli bychom se soudit navzájem (dívka 10 let). Zobrazovaný problém znají všichni, přinejmenším zprostředkovaně. Zraňující poznámky paradoxně často slyšíme od babiček... Silné momenty: kluk dělající zvíře = puberta; tělocvikářka = nejen ponížení, ale i motivace postavit se svým problémům a něco s nimi udělat; holka čtoucí vlastní text do zrcadla; rozhovory u mikrofonu. Poslání: je spousta lidí, kteří se sami sobě nelíbí, ale měli by na sobě vidět to dobré; každý by měl vidět tohle představení, třeba pak starší pochopí mladé. Vyjádřeno jedním slovem: hustý, světla, nestvůry, puberta, socky (čili sociální sítě). A skutečnost je prý přesně taková, jak ji účinkující zobrazují.

Debata v kruhu se vedla více o zobrazovaném problému než o tom, jaké bylo představení formálně. To mělo podle většiny hlubokou výpovědní hodnotu, často odkazovali na osobní zážitky. Komentář učitelky, která učí tělocvik v 7. třídě: děti jsou sebekritické, nejsou schopny jmenovat jednu svou dobrou vlastnost; to představení by měli vidět hlavně rodiče — je velmi náročné tyto problémy řešit s různými typy dětí, které jsou navíc jejich (rodičů) odrazem. Možná tělo řeší hlavně dívky od 5. nebo 6. třídy (protože menstruuji) — ale od osmé třídy i kluci (muskulatura). Příklad — svět výkonnostního sportu. Rodiče nastavují hodnotový žebříček tím, že dětem bezděčně odhalují svůj vztah k sobě (z praxe: bulimie řešená s holčičkou už ve školce). Poslání vedoucí dětské skupiny: pozor, problém vzniká o hodně dřív, než si ho všimneme — dnes pokud přežijete do patnácti, už jste z toho prakticky venku. Sociální sítě jsou nebezpečné (viz řetězové reakce) — ale mladá generace umí komunikovat o svých pocitech mimo jiné i díky nim. A co se týče formy představení, není třeba ji řešit.

zaznamenala Petra Richter Kohutová

ANKETA

Co pro vás znamená divadlo?

Divadlo mi něco říká asi tak od šestnácti let, kdy jsem sem přišel poprvé. Další věc je, že divadlo, pokud to člověk dělá aktivně, ale v podstatě i jako divák, ho nutí do jedné věci, která dneska není až tak běžná. Nutí ho zvažovat a přemýšlet nad jednáním a motivací lidí a motivací jednotlivých herců, což se přenáší i do života. Potom člověk lépe odhadne situace v životě, komu má věřit a tak dále. Takže je to obrovský dar, který se promítne v praktické stránce života. A to nemluvím o tom, že divadlo přináší krásné zážitky, večery, spoustu přátel a tak dále.
Pan Švábek; 62 let

Ježíš, to je hodně, hodně široká otázka. Každopádně pro mě znamená koníček, zaměstnání a věc, která mě už čtyřicet let baví.

Pro mě je to prostě radost. Dokud mě baví si hrát, tak je to pro mě radost. Ono to není jen o tom, že hraješ, ale že si hraješ, alespoň takhle to mám já. A dokud si budu hrát, do té doby mě to bude bavit.

Já bych vás musel opakovat, vy jste to vystihli nejlíp.
Herci divadla Alfa; Plzeň

Divadlo, to je... To je něco, co se musí cítit uvnitř. To nejde jenom tak někde získat, to musí člověk mít sám. Myslím si, že to není emoce. Spíš je to takovej nějaký... Já nevím, když to personifikuju, nějaký duch. Nevím, myslím si, že to je něco, něco živýho.
Anežka; 24 let

Pro mě je divadlo příležitost prožít ve vyměřeném lidském čase, který je nám dán, víc životů, do kterých bych se běžně nedostal. A asi i příležitost dávat emoce a zároveň je přijímat. Protože když to všechno sedne a je napojený divák s hercem, tak energie, kterou herec do věci vkládá, se mu mnohonásobně vrací prostřednictvím diváků, kteří s tím jdou.

David; 32 let

Divadlo je zodpovědnost. Není to koníček, je to kůň. Nedá se tam přijít, jak se člověku chce. Věci se plánujou dopředu a jak se plánujou, tak se musejí plnit. No a pro mě znamená divadlo radost, potěšení, setkání s báječnými lidmi, kteří mají stejný zájem vyplnit svůj čas aktivně. Zvláště, když je ta odezva pozitivní a divákům se divadlo líbí. Pak je to bezvadné.
Matěj; 35 let

Veronika: Při dalším rozboru už z toho lezou další věci, jako toho jsem se bál, to bych tam chtěl, nechtěl. Hodně se pracuje s tím, jestli souzní s postavou a chtěly by být jako ona. Řekla bych, že emoce jsou a oni je pak postupně vlastně odhalují, a to celou škálu.

Když bych se zaměřila na představení Angatar, na které bylo různých názorů z hlediska věku, proč si myslíte, že to tak děti vnímají?

Eva: Já myslím, že to je stále to stejné volání dětí po hlubokém příběhu. Děti chtějí prožít hluboký příběh, a i když my dospělí třeba máme pocit, že tam zdaleka ne všechno fungovalo, ony si to domyslí. Ony touží po hloubce příběhu, a to se nám opakuje pořád.

Veronika: Já si totiž myslím, že to byla vlastně zatím jediná postava ze všech těch příběhů, se kterou se oni měli možnost identifikovat. Když si to vezmete, ve všech ostatních představeních linka hlavního hrdiny nebyla taková, aby se s ním to dítě chtělo nebo dokázalo identifikovat.

Eva: Důležité je i to slovo DOKÁZALO, protože když je představení nabitě spoustou efektů nebo zajímavých věcí, děti začnou řešit technickou stránku, jak to herci udělali, a už přestávají vnímat příběh. To se stalo třeba u Červeného balónku.

Veronika: A když je to zase příliš informativní, jako byl Bedřich Smetana, tak ony sice zpracují ty informace, ale vlastně se neidentifikují s tím, co žije ta postava.

Jaká je aktivita, kterou mají děti nejraději?

Veronika: Já myslím, že jsou rády, když je posloucháme, že to je vlastně to, co je pro ně největší hodnota. Když je považujeme za partnery v komunikaci, je úplně jedno, jakou aktivitu zvolíme, ale důležité je to, že přikládáme velkou váhu tomu, co skutečně cítí, co skutečně vymyslí.

Eva: Tos řekla moc hezky!

Jak přistupujete k dětem, které se bojí nebo nechtějí mluvit?

Eva: Snažíme se od začátku vytvořit atmosféru, že není nutné, aby mluvili, že je k ničemu netlačíme. Jestli si chtějí jít malovat nebo jestli chtějí dokonce odejít, můžou. Většinou to vede k tomu, že zůstanou a že se nakonec rozmluví, když vědí, že nejsou do ničeho tlačeni. To je jedna z metod.

Veronika: Já nabízím možnost vyjádřit se jakkoli jinak, namalovat obrázek, napsat myšlenkovou mapu, nebo sedět s námi a to, co ostatní děti říkají nahlas, tak mi jenom zaznamenat na papír a pak mi to nenápadně předat. Nebo třeba napsat vzkaz souboru, namalovat obrázek souboru, na který já se ani nekouknu, jenom ho předám souboru. Děti tak mají hodně možností, co a jak ze sebe vyjádřit, ale letos se nám ještě nestalo, že by někdo opravdu nechtěl mluvit.

Jak jste se vůbec k práci s dětmi dostaly?

Obě: Tuhle otázku máme rády!

Veronika: My jsme spolu jako děti hrály v divadle a prošly jsme nějakým dramaťákovým výcvikem. Hráli jsme různá představení a jezdili po přehlídkách. Jako děti jsme spolu prošly divadelními dílnami pro děti a semináři na Hronově pod vedením Ivanky Veltrubské, Evy Kodešové, Marušky Poesové a dalších. My jsme se učily tím, že jsme to zažily samy na sobě, takže víme, co chceme, aby děti cítily, co z nich chceme dostat.

Eva: Pak jsme chodili na dospělé rozborové semináře a poslouchali, jak tam Ivanka Veltrubská prezentuje to, co z nás dostala jako z malých dětí a my jsme tam seděli a vlastně tak trochu to v nás asi zůstalo. Proto i tušíme, jak bychom to chtěli předávat souborům. Nejenom že vidíme práci s dětmi, ale tušíme, jak s ní dál naložit, jak ji předat a interpretovat.

Veronika: A pak je tam myslím ještě jedna motivace. My považujeme za hrozně důležité, aby divadelníci zpětnou vazbu dětí měli a aby ji považovali za důležitou. A pak taky v semináři máme i vlastní děti.

Tereza Netrhová, Justina Hanke